

کشف یک کارآفرین

Finding an Entrepreneur

روش های موثر و کاربردی برای هدایت شغلی با توجه به شناخت ویژگی های فردی، توانایی ها، مهارت ها، ارزش ها، اهداف، خلاقیت، سبک زندگی و ...

تهیه و تدوین: مصطفی امانی، استاد دانشگاه، منتور کارآفرینی و نوآوری.

 khallagh_gram

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۵	حقایق و اطلاعات درباره کسب و کار کارآفرینان
۶	شناخت ویژگی‌های فردی
۶	در مورد خودمان چه می‌دانیم؟
۷	شما چه میزان به کارآفرینان شباهت دارید؟
۸	خصوصیات: دارایی‌ها و پتانسیل‌ها
۸	رزومه
۱۲	کشف استعدادها
۱۵	علاقه و مهارت‌ها
۱۸	سبک زندگی
۱۸	چه نوع سبک زندگی را می‌پسندید؟
۱۸	اولویت بندی سبک زندگی
۲۰	تصمیم‌گیری
۲۰	چگونه تصمیم‌گیری کنیم؟
۲۰	مراحل تصمیم‌گیری
۲۲	اهداف
۲۲	نحوه تهیه و تنظیم اهداف
۲۳	تعیین اهداف فردی
۲۵	راه اندازی کسب و کار برای خود
۲۷	بهره برداری از فرصت‌ها و ایده‌سازی
۲۷	چگونه می‌توان به ایده کسب و کار دست یافت؟
۲۸	ایده‌سازی
۲۹	خلاقیت
۲۹	آزمون سبک تفکر خلاقیت
۳۱	آزمون سنجش خلاقیت تورنس
۳۹	آزمون گیلفورد

مقدمه

باور به آموزش پذیر بودن مهارت‌های کارآفرینی مساله ای است که برخی کارشناسان آن را مشروط به برخی شرایط می‌دانند! شاید بعد از برگزاری دوره مهارت‌های کسب و کار و کارآفرینی در طی چند سال، وقتی یقینا به اکتسابی بودن کارآفرینی می‌توان رسید که اگر روزی از دانشجویی سوال کردند که در آینده می‌خواهی چه کاره شوی؟ در جواب، بی‌درنگ بگوید من در آینده می‌خواهم کارآفرین شوم!

سابقه حمایت رسمی کشور از فعالیت‌های کارآفرینی و راه‌اندازی کسب و کارهای کارآفرینانه برمی‌گردد به سال ۱۳۸۴. باید بپذیریم که با گذشت ۱۵ سال از این موضوع، هر روز فضای کارآفرینی در کشور رو به بهبود بوده اما هنوز قابل قبول نیست! دانشگاه‌ها به عنوان مراکز تولید و انتشار دستاوردهای علمی اکنون به این باور رسیده‌اند که وارد نسل سوم و چهارم شوند؛ یعنی تولیدات علمی آنان باید منجر ایده‌های تجاری و تجاری‌سازی گردد و درنهایت، دانشگاه به سمت ثروت‌آفرینی پیش رود. الگوی چنین دانشگاه‌هایی را می‌توان در آمریکا و دره سلیکون جستجو کرد. چه خوب است که همیشه دیگرانی پیشتاز عرصه‌های چالشی برای ما بوده‌اند؛ ولی، چه حیف که ما یا باور درستی به همسویی با این پدیده‌ها نداشته‌ایم و یا در بومی‌سازی چنین الگو‌هایی موفق عمل نکرده‌ایم و منابع را به درستی مورد استفاده قرار نداده‌ایم. بزرگترین منابع کارآفرینی، همانا خود کارآفرین‌ها هستند. مسئولیت چنین پدیده‌ها با ارزشی را ماشین‌ها نمی‌توانند برعهده بگیرند! خلاقیت ابتدا در فکر کارآفرینان شکل می‌گیرد و سپس تعهد آنان نوآوری را رقم می‌زند تا درنهایت به خلق ارزش و ثروت‌آفرینی خواهد شد.

برگزاری دوره‌های کارآفرینی و مهارت‌های کسب و کار در دانشگاه همواره منتقدانی داشته که این همه هزینه ممکن است به خروجی قابل توجیهی دست نیابد! همچنین، می‌توان از خودمان پرسیم که آیا مهارت‌آموزان کارآفرینی به باور درستی درباره مفهوم کارآفرینی می‌رسند؟ ملاک موفقیت در برگزاری این دوره‌ها چیست؟ حضور بیشتر دانشجویان؟ تعدد و تکثر ایده‌های تجاری آنان؟ راه‌اندازی کسب و کارها و استارت‌آپ‌ها از دل این دوره‌ها و ایده‌ها؟ و ملاک بهره‌وری دستیابی به چند ایده و چند درصد راه‌اندازی کسب و کار باشد؟ و ... به هر حال داشتن چشم‌انداز و معیارهای مشخص براساس شرایط کشور با الگوبرداری از تجارب موفق داخلی و خارجی می‌تواند راهگشا باشد.

در کنار این دوره ها، دانشجویان هم لازم است برای آگاهی و شناخت نسبی خود نسبت به ویژگی های کارآفرینی خودسنجی کنند و برخی از مهارت های ذاتی و شخصیتی خود را بشناسند. به نظر نگارنده، این آزمون ها حداقل دریچه ای بسیار باریک اما امید بخش به درونشان را می گشاید تا شاید اگر کارآفرین شدن نیز سمت و سوی زندگی شغلی آنها نشد، بتوانند دوباره تفکر کنند و درگیر مسائلی شوند که شاید هیچ وقت و هیچ جایی مجال آن را نداشته اند! علاوه بر آن، با این روش انتقال مفاهیم کارآفرینی و تثبیت آن بسیار اثربخش تر خواهد شد. چراکه خودشناسی دریچه ای عظیم با چشم اندازی گسترده است که از درون آن، آدم ها می توانند به بهترین نحو به زندگی خود بنگرند...

مصطفی امانی

بهمن ماه ۹۸

حقایق و اطلاعات درباره کسب و کار کارآفرینان

افرادی که به راه اندازی کسب و کارهای کوچک می پردازند از نظر سن، جنس و تحصیلات یا مهارت ها در محدوده خاصی قرار ندارند. نمی توان پیش بینی کرد چه کسی موفق می شود و چه کسی شکست خواهد خورد. برخی ویژگی های مشترک بین کارآفرینان توسط " بنیاد ملی مشاغل مستقل " به صورت زیر گردآوری شده است:

- حدود ۴۰٪ از کارآفرینان دارای مدرک دیپلم یا زیر دیپلم هستند.
- والدین حدود ۵۰٪ از کارآفرینان برای خودشان شغلی مستقل داشته اند.
- ۳۵٪ از کارآفرینان در رده سنی زیر ۳۰ سال هستند.
- اکثریت کارآفرینان معتقد هستند می توانند مهار زندگی خود را در دست بگیرند.
- از نظر روانشناسی اگر اطرافیان شما افرادی خود اشتغال باشند، راه اندازی کسب و کار مستقل برای شما راحت تر است.
- تجربه کاری برای کارمندی که در شرف راه اندازی یک کسب و کار مستقل هستند مانع از تکرار بسیاری از اشتباهات می گردد.
- بیش از ۵۰٪ کارآفرینان کسب و کار خود را در زمینه هایی آغاز می کنند که قبلا در آن تجربه داشته اند.
- پس انداز فردی مهمترین منبع سرمایه برای شروع کارآفرینی محسوب می شود.
- اکثر کارآفرینان کسب و کار خود را در محل زندگی یا کار خود راه اندازی می کنند.
- مصمم بودن، انرژی بالا، توانایی یادگیری از تجارب گذشته و جه تمایز کارآفرینان با افراد عادی است.
- کارآفرینان موفق از نصایح کارشناسان استفاده می کنند.
- موفقیت از نظر همه کارآفرینان معنای یکسانی ندارد.
- کارآفرینان از همان ابتدا تحت تاثیر افرادی قرار می گیرند که مثل خودشان هستند و در کسب و کار موفق بوده اند.
- در بازار کار امروز به دلیل افزایش جمعیت، تعداد افراد تحصیل کرده بیشتر و مشاغل چالش زا کمتر شده است.
- تقریباً ۸۷٪ از مشاغل جدید در موسسات کوچک بوجود می آیند.
- هر روز بر تعداد افرادی که حداقل یک بار در طول زندگی خود تغییر شغل داده اند افزوده می شود.

شناخت ویژگی هایی فردی

شاید همه بر این باور باشند که به دلیل اینکه از بدو تولید تا کنون تمام لحظات با خودشان بوده اند، ممکن است که خود را کاملاً می شناسند البته شناخت کامل از خود غیر ممکن است اما کمی دقیق شدن در رفتارها، گرایش ها و احساسات می تواند گوشه ای از ابعاد شخصیتی را مشخص نماید.

در مورد خودمان چه می دانیم؟

با انجام برخی تمرین های مفید می توان برخی خصوصیات فردی را برای هر شخص تعیین نمود. از آنجا که سمت و سوی ما شناخت برخی ویژگی های موثر در کارآفرینی و کارآفرین شدن است، دستورالعمل ها و ارزیابی های ما با دیدگاه شغلی تنظیم خواهند شد.

در زیر یکی از ارزیابی ها را مورد توجه قرار خواهیم داد. بهتر است صادقانه به این پرسش ها پاسخ دهید زیرا برای آنها جواب غلط یا درستی وجود ندارد و کسی به پاسخ های شما امتیاز نخواهد داد!

۱ به ندرت - خیر ۲ معمولاً - بله

۲	۱	پرسش
		آیا دوست دارید شانس خود را امتحان کنید؟
		آیا به مدرسه یا دانشگاه علاقه مند هستید؟
		آیا دوست دارید در شغلتان خودتان تصمیم گیری کنید؟
		آیا خیلی زود حوصله تان سر می رود و به راحتی کسل و خسته می شوید؟
		آیا شما کم می خوابید؟
		آیا به هنگام مواجهه با چیزهایی که دوست دارید، احساس انرژی بیشتری می کنید؟
		آیا کارهایی که شروع می کنید به اتمام می رسانید؟
		آیا قبل از شروع هر کاری برنامه ریزی می کنید؟
		آیا حاضرید به خاطر هیجانی که کارهای بزرگ و پر مخاطره دارند ریسک کنید؟
		آیا همیشه نگرانید که دیگران در مورد شما چه فکری می کنند؟
		آیا اینکه از کسی بخواهید برای شما کاری انجام دهد برایتان سخت است؟
		آیا از اینکه کاری را انجام دهید تا ثابت کنید تواناییش را دارید لذت می برید؟
		آیا شما فردی هستید که مرتباً در مورد ایده های نو فکر می کند؟
		آیا از پرداختن به جزئیات لذت می برید و به جزئیات زیاد دقت می کنید؟
		آیا به نظر شما امنیت شغلی جزو ضروریات است؟

شما چه میزان به کارآفرینان شباهت دارید؟

پاسخ های ارائه شده زیر نتیجه تحقیقات و مطالعات در باره کارآفرینان در آمده اند. پاسخ های خود را با آنان مقایسه نمایید و خصوصیات داخل پرانتز را یادداشت نمایید.

۲	۱	پرسش	نوع ویژگی
		آیا دوست دارید شانس خود را امتحان کنید؟	ریسک پذیری
		آیا به مدرسه یا دانشگاه علاقه مند هستید؟	یادگیری محور
		آیا دوست دارید در شغلتان خودتان تصمیمی گیری کنید؟	مستقل، مسئولیت پذیر
		آیا خیلی زود حوصله تان سر می رود و به راحتی کسل و خسته می شوید؟	انرژی بالا، بی صبری
		آیا شما کم می خواهید؟	انرژی بالا، مدیریت زمان
		آیا به هنگام مواجهه با چیزهایی که دوست دارید، احساس انرژی بیشتری می کنید؟	انرژی بالا، ابتکار عمل
		آیا کارهایی که شروع می کنید به اتمام می رسانید؟	اراده، با عزم و پشتکار
		آیا قبل از شروع هر کاری برنامه ریزی می کنید؟	هدفدار، مدیر
		آیا حاضرید به خاطر هیجانی که کارهای بزرگ و پرمخاطره دارند ریسک کنید؟	ریسک پذیر
		آیا همیشه نگرانید که دیگران در مورد شما چه فکری می کنند؟	اعتماد به نفس
		آیا اینکه از کسی بخواهیم برای شما کاری انجام دهد برایتان سخت است؟	رهبری
		آیا از اینکه کاری را انجام دهید تا ثابت کنید تواناییش را دارید لذت می برید؟	نیاز به موفقیت
		آیا شما فردی هستید که مرتباً در مورد ایده های نو فکر می کند؟	خلاقیت
		آیا از پرداختن به جزئیات لذت می برید و به جزئیات زیاد دقت می کنید؟	بی حوصلگی، جزئی نگری
		آیا به نظر شما امنیت شغلی جزو ضروریات است؟	اعتماد به نفس، ریسک پذیری

خصوصیات: دارایی ها و پتانسیل ها

اکنون که کمی درباره ویژگی های فردی خود شناخت پیدا کردیم و آن ها را با ویژگی های کارآفرینان مقایسه نمودیم، به پرسش های ذیل پاسخ دهید تا با مقایسه خود با کارآفرینان با ویژگی هایی که فاقد آنها هستیم آشنا شویم.

- ۱) شما از کدامیک از ویژگی های کارآفرینان برخوردار هستید؟
- ۲) برای کسب ویژگی هایی که فاقد آن هستید چه کاری می توانید انجام دهید؟
- ۳) آیا رزومه خود را همیشه با خودتان دارید؟

رزومه

رزومه نوشته ای جامع درباره فرد است که در آن تمام اطلاعات شخص اعم از مشخصات فردی، سطوح تحصیلات، سوابق علمی و پژوهشی، افتخارات، مهارت ها، دوره های علمی و آموزشی، سوابق شغلی و حرفه ای و سوابق تدریس و علایق فرد با جزئیات مفید به صورت طبقه بندی و جامع نوشته می شود.

رزومه این فرصت را به فرد می دهد تا در صورت لزوم و در هنگام درخواست استخدامی، بتواند به دیگران کمک کند در ارزیابی او قضاوت کامل تری داشته باشند. لازم است در صورت لزوم، هر چند ماه به روز گردد تا آخرین اطلاعات آن در آن ثبت گردد. رزومه بهتر است به صورت تایپ شده باشد و یک نسخه چاپ شده از آخرین تغییرات در دست شخص باشد تا در هنگام لزوم ارائه نماید.

در زیر نمونه ای از رزومه تقریباً جامع آورده شده است. هر شخص می تواند بخش های آن را در صورت وجود سابقه و اطلاعات پر نماید.

Curriculum Vitae (CV)

اطلاعات شخصی

نام:..... فامیلی:.....، متولد /... /... /...، شهرستان .....، متاهل / مجرد، تابعیت .....

آدرس محل سکونت: .....

آدرس محل کار: ..... تلفن: .....

تلفن منزل: .....

همراه: .....

پست الکترونیکی: .....

وبلاگ تخصصی: .....

سایت شخصی یا تجاری .....

سابقه تحصیلی

..... گرایش ..... دانشگاه	دکتری	۱۳..... - ۱۳.....
عنوان تز:		
استاد راهنما:		
..... گرایش ..... دانشگاه	کارشناسی ارشد	۱۳..... - ۱۳.....
عنوان پایان نامه:		
استاد راهنما:		
..... گرایش ..... دانشگاه	کارشناسی	۱۳..... - ۱۳.....
عنوان پروژه/پایان نامه:		
استاد راهنما:		
..... گرایش ..... دانشگاه	کاردانی	۱۳..... - ۱۳.....
عنوان پروژه/ پایان نامه:		
استاد راهنما:		
..... دبیرستان	دیپلم/ پیش دانشگاهی	۱۳..... - ۱۳.....

زمینه های مطالعاتی و تحقیقاتی

- .....
- .....

زمینه های تحقیقاتی مورد علاقه

- .....
- .....

مقالات ارائه شده در سمینار ها، همایش ها، کنفرانس ها و مجلات

- ..... /..... /..... ۱۳.....
- ..... /..... /..... ۱۳.....

کتاب ها، پروژه ها

- ..... /..... /..... ۱۳.....
- ..... /..... /..... ۱۳.....

سمینارها، همایش ها و کنفرانس ها

- ..... /..... /..... ۱۳.....
- ..... /..... /..... ۱۳.....

فعالیت های جنبی و گروهی دانشگاهی / غیر دانشگاهی

- .....
- .....

دوره های علمی، آموزشی و تحقیقاتی

- ..... /..... /..... ۱۳.....
- ..... /..... /..... ۱۳.....

افتخارات و جوایز

- .....
- .....

فعالیت های آموزشی و سوابق تدریس

..... ۱۳.....-۱۳.....

..... ۱۳.....-۱۳.....

سایر سوابق شغلی

..... ۱۳.....-۱۳.....

..... ۱۳.....-۱۳.....

مدارک و گواهی نامه ها اخذ شده

..... •

..... •

سرگرمی ها، تفریحات و علاقمندی ها

..... •

..... •

مهارت های کامپیوتری

مهارت های سخت افزاری کامپیوتر

..... •

..... •

مهارت های نرم افزاری و کامپیوتر

سیستم عامل

..... •

..... •

مجموعه Office

..... •

..... •

گرافیک و تصویرسازی

..... •

..... •

مجموعه Internet, Ant viruses ,Utilities

..... •

..... •

زبان های برنامه نویسی

..... •

..... •

نرم افزارهای مهندسی

..... •

..... •

سایر مهارت های نرم افزاری

..... •

..... •

مهارت زبان

..... زبان مادری

..... زبان ملی

سایر زبان ها .....
مدارک / گواهینامه های زبان

- .....
- .....

منابع و معرف ها

منابع یعنی ارائه مدارک مستدل در تایید توانایی های بالا در صورت درخواست از شخص. معمولاً در این قسمت عنوان می کنند که: در صورت نیاز در ارائه خواهند شد و در رزومه های علمی برای درخواست بورس، نام و آدرس کامل حداقل ۲ تن از اساتید دوره تحصیلی شما به عنوان معرف که رضایت کافی از شما دارند عنوان می شود. معمولاً این دو استاد از داوران و مشاوران پایان نامه های تحصیلی هستند.

کشف استعدادها

وقتی هر شخص به پیشینه تجربیات خود نظر می اندازد، خواهد فهمید که چگونه به یک مساله خاصی علاقه مند شده است و متوجه می شود که چه استعدادهایی در وی نهفته است؛ لذا می تواند آنها را ارزیابی کند و حتی تصمیم بگیرد که چگونه در کارهای روزانه از آنها بهره برداری نماید. در این میان شاید به یک استعداد خود پی ببرد که قبلا اصلا به آن توجه ای نکره است. شاید این استعداد امروزه برای او مفید باشد!

در رده بندی و طبقه بندی ها، استعدادها را به انواع زیر طبقه بندی می کنند. هر چه شخص دارای استعدادهای بیشتری باشد ارزیابی این است که دارای توانایی های بیشتری در عرصه اجتماعی و کسب و کار است. در آزمون زیر چهار مورد را که به بهترین نحو نقاط قوت شما را نشان می دهند انتخاب کرده و ۲ مورد از تجربیات خود را بنویسید که بر اساس آنها آن چهار نوع استعداد را انتخاب کرده اید.

استعدادها

استعداد برقراری ارتباطات کلامی یا غیر کلامی

- مکالمه تلفنی برای مدت طولانی
- متقاعد کردن دیگران در مذاکرات یا صحبت با دوستان
- با اشاره با دیگران صحبت کردن یا لب خوانی کردن
- خواندن استراتژی دیگران از روی حرکت بدن

استعداد درک مطلب

- انجام درست دستورالعمل های امتحان
- پوشیدن لباس مناسب بعد از شنیدن گزارش وضع هوا
- سریع جواب دادن به سوال استاد در درس جدید
- با توضیحات اندک به مطلب اشراف پیدا کردن

استعداد منطقی

- پیدا کردن راهی برای ورود به منزل وقتی کلید ندارید
- حل معمای داستان یا پیش بینی ادامه آن قبل از تمام کردن کتاب با سرنخ ها
- درست کردن پازل یا درست کردن بازی برای بچه ها
- نتیجه گیری از بررسی حقایق یک موضوع

استعداد هنری

تجربیات خود

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- بازی در یک نمایش کوتاه یا داستان نویسی
- طراحی کردن
- نواختن یک ساز
- اجرای یک قطعه موسیقی، آواز یا رقص

استعداد مکانیکی

- تعمیر دستگاه های خراب
- فهمیدن نحوه استارت زدن ماشین وقتی ماشین باتری ندارد
- تشخیص معایب خودرو
- مونتاژ کردن قطعات بر اساس دستورالعمل

استعداد ریاضی

- اندازه گیری مواد لازم برای درست کردن کیک
- محاسبه میزان رنگ لازم برای نقاشی منزل
- حل کردن تمرین های محاسباتی درس
- تنظیم دخل و خرج منزل یا کسب و کار

استعداد در امور دفتری

- پاسخگویی به تلفن و دریافت پیام
- استفاده از ماشین تحریر برای تایپ نامه و تایپ سریع
- بایگانی درست و طبقه بندی اشیاء شخصی
- جوابدهی سریع در اوقاتی که سرتان شلوغ است

استعداد فضایی

- طراحی یک قفس برای پرندگان طوری که بین دوشاخه درخت جا بگیرد
- بستن سبد پیک نیک
- مرتب کردن انباری با کمترین فضای ممکن
- بسته بندی زیبا یا کادو کردن هدایا

استعداد فیزیکی یا جسمانی

- شرکت در مسابقات و دوره های ورزشی
- شمردن سریع پول مشتری
- انجام حرکات آکروباتیک و نمایشی
- توانایی پیاده رویی سریع و استقامتی

استعداد سازماندهی

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- برنامه ریزی برای یک روز تعطیل یا اردوی تفریحی
- مدیریت یک جلسه در کلاس یا بیرون از منزل
- ساختن یک تقویم برای فعالیت های آینده
- تشکیل یک شرکت، سازمان یا انجمن

استعداد ذهنی

- یادگیری تعداد زیاد لغات انگلیسی برای امتحان
- خواندن کتاب به دلخواه
- کنجکاو بودن و پرسیدن سوال های کلیدی
- حفظ کردن مطالب برای مدت طولانی

.....

.....

.....

.....

تمرین: به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید چرا که پرده از رازهایی مهم بر می دارند!

۱. با توجه به نتایج آزمون بالا، از چه استعدادهایی برخوردار هستید؟ آیا فکر می کردید این استعدادها را داشته باشید؟
۲. کدام استعداد شما منطبق با سرگرمی ها و سمت و سوی علایق شماست؟ آیا همه استعدادها با علایق شما همسو هستند؟
۳. آیا فکر نمی کنید می بایست استعدادها و علایق شما همسو باشند؟ تصور می کنید علت این ناهمسوئی چیست؟
۴. فکر می کنید بالاترین استعدادهای شما کدامند؟ برای ادعای خود تجربیاتی را ذکر نمایید.
۵. چند کسب و کار سراغ دارید که به استعدادهای شما نیاز داشته باشد؟ آیا به این کسب و کارها علاقه دارید؟ دلیل این موضوع چیست؟

علائق و مهارت ها

علائق یعنی آن چیزی که دوست دارید در موردشان بشنوید، مطالعه کنید یا از نظر شما جذابیت دارند و شما را به وجد می آورند. نشانه های علایق شما این است که شما علایق خود را معمولاً به سرگرمی های اوقات فراغت خود تبدیل می کنید. اگر چه علایق معمولاً بسیار متنوع و مختلف هستند ولی معمولاً در زیر مجموعه های گروه هایی مثل آشپزی، کشاورزی، ساخت و ساز، ورزش، مطالعه، تحقیقات و پژوهش، تعمیرات، هنر و صنایع دستی قرار می گیرند. در واقع علایق و سرگرمی ها به استعداد های فرد مرتبط هستند؛ مثلاً شخصی که استعداد هنری دارد بیش از دیگران از تزیین کیک لذت می برد. علایق کمک می کنند تا هم عمق دانش و تجربه ما و هم هیجان و لذت از آن بیشتر شود.

اغلب سرگرمی ها می توانند به یک کسب و کار تمام عیار برای شخص مبدل شوند. به عنوان مثال هنرجویی که از بافتن شال و روسری های ابریشمی لذت می برد و به آن علاقه دارد می تواند به فروش آن فکر کند و چندین شخص را که در این هنر توانایی دارند به کار گیرد تا به عنوان مشاغل خانگی از این را کسب درآمد نمایند و خودش از این فعالیت لذت ببرد که بدیهی است به سود و منافع مادی نیز خواهد رسید. ایده های کارآفرینی نامحدود هستند و تنها در صورتی محدود خواهند شد که ذهن انسان محدودیت هایی را بر آن تحمیل کند.

یکی از ابزارهای مناسب برای تشخیص اینکه در مسیر درستی از انتخاب نوع زندگی شغلی خود هستیم این است که جدول علایق و مهارت های خود را با دقت آماده نماییم. انتخاب شغل بر اساس علایق، روحیات و معیارهای لذت بخش در کسب و کار، ما را به سمت پایدارترین انتخاب هدایت می کند. اما ممکن است سمتی که علاقه به کار کردن در آن را داریم دارای شرایطی است و مهارت هایی را می طلبد که این ویژگی ها در ما ضعیف هستند یا اصلاً وجود ندارند. بنابراین این شناخت ما را هدفمند تر از پیش می کند و ممکن است پی ببریم که برای رسیدن به علاقه خود کمی نیز کسب تجربه و مهارت اندوزی لازم باشد.

در ستون علایق جدول صفحه بعد، به ترتیب از بالا فعالیت و کسب و کارهایی را بنویسید که بالاترین هیجان را در شما ایجاد می کنند. سپس در ستون سمت چپ، میزان مهارت و تجربه خود در آن کسب و کار را بر اساس گزینه های جدول انتخاب نمایید.

مثلاً شما به طراحی بسیار علاقه دارید و در آن نیز استعداد کافی دارید زیرا در کشف استعدادها به امر واقف شده اید بنابراین در بالاترین سطح آن را درج کرده اید اما میزان مهارت و تجربه شما که درخور کسب درآمد از آن باشد ناچیز است.

فعالتهایی که شما به هیجان می آورده و دوستش دارید.	ناچیز	متوسط	خوب	عالی

جدول علایق - مهارت ها

یادآوری می شود که علاقه احساسی است که منجر به توجه خاص شما به یک موضوع می گردد. حتما بعد از تکمیل این جدول به این نتیجه رسیده اید که علایق شما بیش از آن چیزی است که تصور می کردید.

تمرین: آیا در این میان علایقی وجود دارند که به یک نوع سرگرمی برای شما مبدل شده باشند؟ آنها را ذکر کنید:

(۱) .....

(۲) .....

(۳) .....

بعد از تکمیل جدول بالا، باید داده ها بر اساس نمودار راهنمای صفحه بعد تفسیر کنیم. بدین معنی که شما باید با معیارهای زیر سمت و سوی آینده کاری خود را جهت دهید:

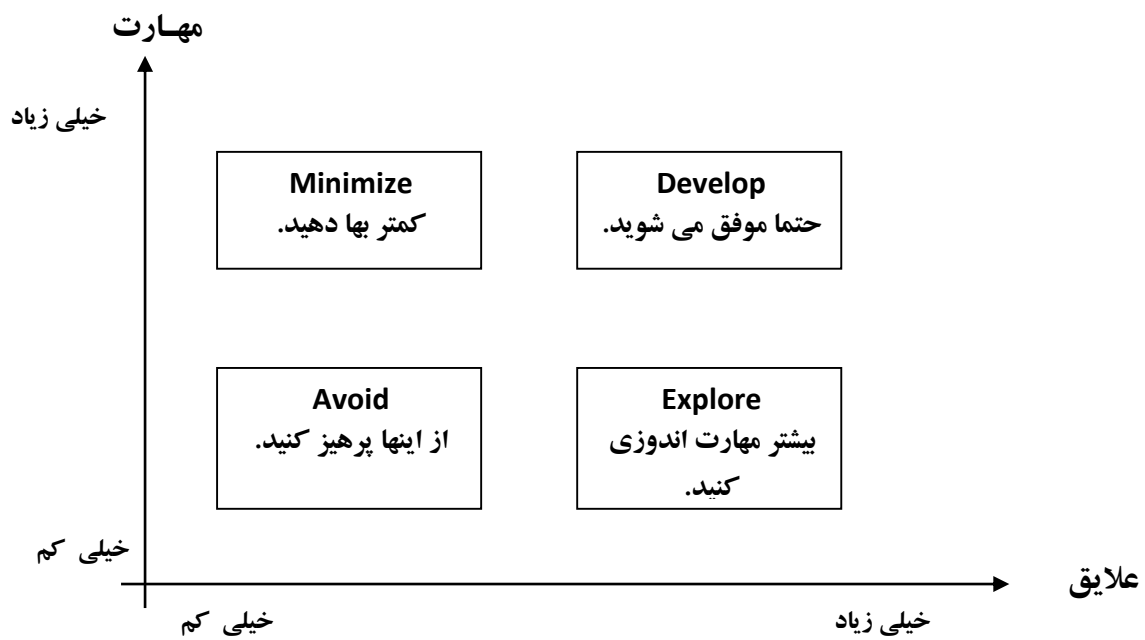
۱. اگر یک فعالیت و کسب و کار برای شما حکم سرگرمی را دارد پس امکان موفقیت، خلاقیت و ابتکار شما در آن بیشتر خواهد بود.

۲. اگر در یک فعالیت بالاترین علاقه و بالاترین مهارت و تجربه را دارید پس این فعالیت را توسعه دهید و روی آن تمرکز بیشتری بگذارید. (**Develop**)

۳. اگر روی فعالیت هایی تمرکز دارید که علاقه ای به آنها ندارید، به مرور از آنها بکاهید و گرایش خود به سمت بالاترین علایق خود و کسب تجربه و مهارت در آنها تغییر دهید. (**Minimize**)

۴. اگر می دانید به چه فعالیت هایی علاقه دارید اما تجربه کمی در آنها توانسته اید کسب کنید، با آموزش ها و کسب مهارت در آنها می توانید در آینده موفق تر عمل کنید. (**Explore**)
۵. از فعالیت هایی که نه در آن تجربه ای دارید و نه به آن علاقه ای دارید ولی ناگزیرید آن را انجام دهید، از آنها باید پرهیز کنید. شما برای آن ساخته نشده اید و در آن شکوفا نخواهید شد. (**Avoid**)

نمودار علایق-مهارت ها

سبک زندگی

ارزش ها برای هر کس اصولی هستند که شخص را در مسیر زندگی هدایت می کنند. در واقع ارزش ها سبک زندگی انسان ها را شکل می دهند. ممکن است داشتن یک نوع کسب و کار یک نوع سبک زندگی خاصی را بطلبد که با ارزش های آن شخص همسو یا متناقض باشد. تناقض بین ارزش ها زمانی اتفاق می افتد که شما کاری انجام دهید که به درستی آن اعتقاد نداشته باشید!

به عنوان مثال بیشتر کارآفرینان بین ۵۰ تا ۷۰ ساعت در هفته کار می کنند اما شما دو ست نداشته باشید بیش از ۴۰ ساعت در هفته کار کنید. لذا اگر شما کارآفرین شوید و ۵۰ تا ۷۰ ساعت کار کنید ممکن است احساس ناراحتی کنید و با خود بگویید که چا زندگی من مانند گذشته نیست؟! از طرفی اگر ۴۰ ساعت کار کنید ممکن است کسب و کار شما موفق نباشد و این نوعی تضاد ارزش است. به عنوان مثالی دیگر ممکن است شما بعد از ظهر پنجشنبه را همیشه دو ست دارید به استراحت بپردازید یا کنار دو ستان یا خانواده باشید اما از طرفی دیگر مشتریان شما به گونه ای هستند که شما باید در بعد از ظهر پنج شنبه ها بیش از سایر ساعات روز به مشتریان خدمات رسانی نمایید. این نیز نوعی تضاد بین ارزش های شماست.

بنابراین تشخیص سبک زندگی خود مهم است. باید هر شخص بتواند دیدگاه روشنی از سبک زندگی خود داشته باشد تا فعالیت هایی را انجام دهد که آن را دوست دارد. گاهی نیز ناچار به انجام کارهایی هستیم که دوست نداریم. دلیل این کار نیاز های ما هستند. تمام چالش شخص این است که بین نیاز ها و علایق خود یک تعادل برقرار نماید. گاهی این برقراری نیاز به تفکر ندارد و کفایت کارهای خود را به ترتیب اهمیت اولویت بندی نماید زیرا امکان ندارد کسی تمام علایق خود را ارضا کند!

چه نوع سبک زندگی را می پسندید؟

شما در طول روز با توجه به ارزش هایی که به آن ها باور دارید به سمت گزینه ها و فعالیت های گوناگونی جذب می شوید. تمام فعالیت هایی که دوست دارید بیانگر نوع سبک زندگی شما هستند؛ اما بعضا ناچارید کارهایی را انجام دهید که دوست ندارید و آنها در ارتباط با نیاز های روزمره شما هستند.

اولویت بندی سبک زندگی

یکی از راه های تعیین سبک زندگی مورد علاقه هر کس، اولویت بندی علائق است. با استفاده از فهرست زیر ارزش های خود را به ترتیب پر اهمیت تا کم اهمیت از ۱ تا ۱۰ شماره گذاری کنید.

شماره اولویت	نوع فعالیت	شماره اولویت	نوع فعالیت
--------------	------------	--------------	------------

پرداختن به سرگرمی های فردی		رفتن به تعطیلات	
خلاق بودن		صرف کردن بعدازظهر در کنار خانواده	
داشتن امنیت شغلی		تماشای تلویزیون	
وقت گذرانی با دوستان		رئیس بودن	
داشتن یک شغل چالش زا		احساس موفقیت کردن	

جدول اولویت بندی سبک های زندگی

تمرین ۱: حداقل یکی از مواد بالا را که از نظر شما در اولویت قرار دارد نام ببرید و توضیح دهید که این انتخاب شما چه اندازه به کارآفرینی نزدیک است.

تمرین ۲: حداقل یکی از مواد بالا را که از نظر شما در اولویت است اما در صورت کارآفرین شدن شما تضاد ارزشی ایجاد نماید نام ببرید و توضیح دهید که این تضاد مهمتر است یا کسب و کار؟ آیا اولویت ها شما با کارآفرینی سازگار است؟

برای اینکه شما به عنوان یک کارآفرین از شغل خود رضایت داشته باشید و از آن لذت ببرید باید بین ملزومات کارآفرینی و اولویت ها و سبک زندگی مورد نظر خود هماهنگی ایجاد نمایید. به عنوان مثال درآمد زیاد داشتن، رئیس بودن، خلاقیت و نوآوری کردن، داشتن شغل چالش زا و نبودن امنیت شغلی فعالیت هایی هستند که باعث می شوند تعطیلات، اوقات فراغت، تماشای تلویزیون و بسیاری سرگرمی های دیگر را صرف نظر کنید!

ممکن است اولویت های شما با شغل و کسب و کارتان منافاتی نداشته باشد؛ مثلا شما بازاریابی را به عنوان یک سرگرمی هیجان انگیز و نفوذ در دیگران می نگرید و شغل شما هم به نحوی نیازمند بازاریابی قوی، ارتباطات و فنون مذاکره است. یا مثلا دوست دارید همیشه در بین اعضای خانواده و فرزندان با شید. در این صورت شغلی بر گزینید که در منزل انجام شود. یا به صورت پاره وقت کار خود را آغاز نمایید و در صورت به حد کافی رسیدن حقوقتان، تمام تلاش خود را به سمت کسب و کار جدید و دلخواهتان سوق دهید.

تصمیم گیری

در بسیاری از مراحل زندگی و بویژه وقتی صاحب کسب و کاری مستقل باشید ناچارید روزانه در مورد مسائل گوناگونی تصمیم گیری نمایید. برخی از این تصمیمات به موارد روزمره بر می گردد و نیاز به تفکر ندارد، اما برخی از آنها بسیار حیاتی هستند و باید درباره آنها بسیار با دقت فکر کرد.

چگونه تصمیم گیری کنیم؟

هر یک از ما روش هایی برای تصمیم گیری داریم که برخی از آنها موثرتر هستند. راهبردهای گوناگون برای تصمیم گیری عبارتند از:

- راهبرد انگیزشی: اولین تصمیمی که به ذهن می رسد پس از کمی فکر و آزمایش عملی کنید.
- راهبرد پذیرفتن تقدیر و سرنوشت: اجازه دهید محیط و سرنوشت برای شما تصمیم گیری کند.
- راهبرد فرمانبرداری: اجازه دهید فرد دیگری برای شما تصمیم بگیرد. "به من بگوئید چه کار کنم".
- راهبرد تاخیری: تصمیم گیری را به تعویق بیندازید و بعدا در مورد آن فکر کنید. "من بعدا به این مساله پی خواهم برد".
- راهبرد سردرگمی: من در میان داده ها و روش های گوناگون سردرگم هستم و نمی دانم کدام راه را انتخاب کنم.
- راهبرد برنامه ریزی: با استفاده از روش های منطقی و با در نظر گرفتن عقل و احساس تصمیم گیری نمایید.
- راهبرد ناتوانی: مسئولیت تصمیم گیری را می پذیرید اما نمی توانید با آن مواجه شوید. "من نمی توانم با آن روبرو شوم"

مراحل تصمیم گیری

در اینجا به روشی نظام مند برای تصمیم گیری می پردازیم. در این روش بهتر است تمام مراحل با دقت اجرا گردند. هر مرحله بسته به نوع مساله مورد بررسی ممکن است زمان کوتاه و چند دقیقه ای و یا زمان بیش از چند روز برای اجرا بطلبد. بهتر ابتدا است برای مسائل کوچک تر که کمتر نیاز به اطلاعات دارند استفاده گردد تا نتایج استفاده آن ملموس باشد.

مرحله ۱: مسئله یابی

- صورت مسئله باید کوتاه، ساده، مشخص و قابل اندازه گیری باشد.
- صورت مسئله باید بتواند هدف را ترسیم کند.
- صورت مسئله نباید شامل علت یا پاسخ ضمنی باشد.

مرحله ۲: حقیقت یابی

- تمام علت های بالقوه را برای پاسخ به مسئله بیان نمایید.
- علت های اصلی را با جمع آوری اطلاعات و چراجویی های پی در پی مشخص نمایید.
- کلمات کلیدی چرا؟ چگونه؟ کی؟ چه کسی؟ کجا؟ چه چیزی؟ بسیار موثرند.
- نمودار علت- معلولی و اصل پاتو برای این مرحله بسیار موثر است.

مرحله ۳: ایده یابی

- تمام پاسخ های ممکن را برای علت های اصلی مرحله قبل پیدا کنید.
- هر چه ایده های بیشتری تولید شود امکان رسیدن به بهترین ایده ها بیشتر است.
- برای تولید ایده های بیشتر و ابتکاری تر از تکنیک های خلاقیت استفاده نمایید.

مرحله ۴: راه حل یابی

- بهترین ایده ها و ایده های ابتکاری را تعیین نمایید.
- برای انتخاب بهترین ایده ها، ملاک هایی که بتوان با آنها ایده ها سنجید و مقایسه کرد، برگزینید.

مرحله ۵: تهیه برنامه کار

- برای اجرای ایده برنامه ریزی نمایید.
- به مسئولیت افراد توجه کنید و مسئولیت ها را تعیین نمایید.
- زمان و هزینه انجام هر مرحله از اجرای ایده را معین کنید.
- دور اندیشی نمایید و خطرات و ریسک های احتمالی را پیش بینی کنید.

مرحله ۶: اجرا، کنترل و نظارت

- بر اساس برنامه کار، داده ها و اطلاعات را جمع آوری نمایید.
- برای رسیدن به هدف جریان را مورد بازنگری و ارزیابی قرار دهید.
- طبق برنامه کار و زمان بندی، مکررا از افراد جوابگویی بخواهید.
- با توجه به تقسیم مسئولیت ها و زمان بندی کارها، به افراد بازخورد دهید.

اهداف

تصمیم شما برای آینده هرچه باشد باید برای رسیدن به آن اهدافی را در نظر بگیرید. اهداف به منزله نقشه راهنمای شما هستند که از دوران دانش آموزی تا مرحله رسیدن به شغل راه را به شما نشان می دهند. در هنگام برنامه ریزی برای آینده باید اهداف بلند مدت برای خود در نظر بگیرید. اهداف بلند مدت اهدافی هستند که بین ۵ تا ۱۰ سال دستیابی به آنها طول می کشد. در این میان اهداف به عنوان ایستگاه هایی در بین راه رسیدن به اهداف بلند مدت هستند. برای مثال اگر اهداف بلند مدت شما راه اندازی یک رستوران باشد، آنگاه اهداف کوتاه مدت عبارتند از:

- فارغ التحصیل شدن از دبیرستان یا دانشگاه
- پیدا کردن یک کار در رستوران
- شرکت در کلاس های کسب و کار
- پس انداز
- اخذ وام

رسیدن به اهداف کوتاه مدت شما را یک قدم به اهداف بلند مدت نزدیک تر می کند. بیشتر کار شنا سان بر این عقیده اند که وقتی افراد برای خود اهداف تعیین می کنند و به آنها می رسند احساس موفقیت می کنند و می دانند که بالاخره کاری انجام داده اند؛ در غیر این صورت احساس پوچی می کنند.

نحوه تهیه و تنظیم اهداف

- **اهداف باید خاص شما باشند:** اهدافتان را باید برای چیزهایی که واقعا می خواهید تنظیم کنید. شخص در اهدافی موفق تر خواهد بود که به آن تعهد شخصی داشته باشد. نباید سعی کنید هدف فرد دیگری را بپذیرید و بر اساس خواسته های دیگران اهدافتان را تنظیم نمایید.
- **اهداف باید واضح و معین باشند:** اهداف باید واضح، مكتوب و معین باشند. نوشتن اهداف به شما کمک می کند آنچه را که واقعا به دنبال هستید را در ذهن مشخص کنید. و ضمنا پیاده کردن اهداف روی کاغذ نوعی اهرم فشار است تا آنچه را می خواهید درک کنید. کلی گویی در اهداف هیچ تعهد و نیرویی به شما نمی دهد تا به آنها برسید. مثلا «باید از ائتلاف زمان و وقتم بکاهم» یک هدف کلی و مبهم است. باید فکر کنید از نظر شما زمان و ائتلاف وقت چه معنی دارد. بسته به خود، می تواند تما شای تلویزیون، ورزش کردن، تفریحات و با دوستان بودن و حتی درس خواندن و ادامه تحصیل باشد. باید بدانید دقیقا منظورتان از ائتلاف وقت چیست.

- اهداف باید قابل اندازه گیری باشند: باید بدانید کی، با چه هزینه ای، با صرف چه میزان وقت، با کمک چه افرادی و ... می خواهید به آن هدف دست یابید.
- اهداف را اولویت بندی کنید و از مهم ترین شروع نمایید: اهداف را اولویت بندی و بر اساس اهداف بلند مدت و کوتاه مدت طبقه بندی نمایید و از مهمترین و ضروری ترین آنها شروع کنید.
- اهدافتان را در معرض دید خود قرار دهید: بهتر است برای یادآوری و افزایش اهرم فشار اهدافتان را روی یک کاغذ بنویسید و در مکان هایی مانند کیف پول، در ماشین، روی کمد یا روی میز نصب کنید تا با دیدن آن انرژی بگیرید و به صورت ناخودآگاه نیز پیگیری کنید.
- خود را بعد از رسیدن به اهداف مجسم نمایید: بهتر است برای افزایش انگیزه خود، حالتی را تصور کنید که به تمام اهدافتان دست یافته اید.
- همزمان با تغییر ارزش ها، تجربیات و نیازهای خود اهدافتان را مرور کنید: گاهی تغییراتی در زندگی شما و دیدگاه هایتان رخ می دهد که اگر در اهدافتان بازنگری ننمایید ممکن است از آنها دلسرد شوید. گاهی تقویت، تغییر، جایگزینی کمک می کند هر لحظه طالب اهدافتان بمانید.

تعیین اهداف فردی

مراحل زیر را انجام دهید تا بتوانید راحت تر اهداف خود را بنویسید. این تمرین به شما کمک می کند اهداف کوتاه مدت و بلندمدتی برای خود تعیین کنید.

مرحله ۱: ابتدا یک هدف بلند مدت برای خود تعیین کنید و آن را در این قسمت بنویسید. سعی کنید آن را واضح و بر اساس چیزهایی که واقعا شما می خواهید تنظیم کنید. برای این کار هدف را از نظر خود معنی کنید و چندین بار با تکرار و تصحیح نوشته ها بیان آن را ساده تر و بهتر کنید. شما نباید در بیان آن نسبت به خود شک کنید. یعنی هدف باید دقیقا مال خودتان باشد.

هدف من

.....

.....

مرحله ۲: تعیین اهداف کوتاه مدت برای رسیدن به اهداف بلند مدت ضروری می باشد زیرا س از رسیدن به آنها احساس رضایت می کنید. در اینجا حداقل سه هدف کوتاه مدت که جهت رسیدن به هدف بلند مدت بالا شما را یاری می کند بنویسید.

اهداف کوتاه مدت

.....	۱.
.....	۲.
.....	۳.

مرحله ۳: اهداف خود را اولویت بندی کنید و برای هر یک یک محدوده زمانی تعیین نمایید. در این قسمت اهداف مرحله ۲ را به ترتیب اولویت بندی کنید و تاریخ انجام آنها را مقابل آنها بنویسید.

اولویت بندی اهداف و تعیین محدوده زمانی

.....	.....	۱.
.....	.....	۲.
.....	.....	۳.

مرحله ۴: اکنون ببینید که باید چه کار کنید تا در مدت زمان تعیین شده بتوانید به اهداف کوتاه مدت خود برسید. سعی کنید از تجربیات، استعدادها و علایق خود استفاده کنید. هزینه های لازم را تعیین کنید.

راه های رسیدن به اهداف

.....
.....
.....

راه اندازی کسب و کار برای خود

اگر شما قصد دارید یک کسب و کار مستقل را راه اندازی نمایید ایده خوبی است مشروط بر اینکه بدانید چه شرایطی لازم است و شما واجد شرایط باشید. اگر شما قبول نمایید کسب و کار پر مخاطره است و بدانید با چه مشکلات احتمالی روبرو خواهید شد، پس از شروع کسب و کار احتمال و شانس موفقیت شما بیشتر خواهد شد.

در این قسمت پرسشنامه ای برای اطلاع از این که چه چیزهایی باید بدانید و چه کارهایی را باید انجام دهید شما را راهنمایی ما کند. سعی کنید در پاسخگویی به سوالات صادقانه عمل کنید.

۱. آیا شما به تنهایی می توانید کاری را شروع کنید؟

- من به تنهایی کارهایم را انجام می دهم. لازم نیست کسی به من بگوید چه کار کنم.
- اگر کسی در شروع یه من کمک کند کافی است و ادامه راه را خودم می توانم بروم.
- من مراقب هستم و تا وقتی وجبور نباشم خودم دست به کار نمی شوم.

۲. نظر شما در مورد دیگران چیست؟

- من مردم را دوست دارم و تقریباً با همه می توانم کنار بیایم.
- من دوستان زیادی دارم و به کس دیگری نیاز ندارم.
- اکثر مردم آزاد دهنده هستند.

۳. آیا توانایی رهبری دیگران را دارید؟

- وقتی کارم را شروع کنم می توانم سایرین را نیز دنبال خودم بکشانم.
- اگر کسی به من بگوید چه کار کنم خوب است و بعد از آن خودم می توانم دستور بدهم.
- من اول اجازه می دهم که فرد دیگری کار را شروع کند و سپس اگر دوست داشته باشم دنبال او می روم.

۴. آیا مسئولیت پذیر هستید؟

- من از اینکه مسئولیت کارها را برعهده بگیرم و بر آنها نظارت کنم لذت می برم.
- من اگر مجبور باشم مسئولیت کار را قبول می کنم ولی ترجیح می دهم فرد دیگری این کار را بر عهده بگیرد.
- به نظر من اینکه مسئولیت قبول کنیم و به این طرف و آن طرف سرکشی کنیم فقط نوعی جلب توجه و خدنامه ای است. من ترجیح می دهم این کار را به فرد دیگری واگذار کنم.

۵. آیا شما سخت کوش هستید؟

- من تا جایی که لازم باشم ادامه می دهم و به نظر من ارزش دارد برای چیزی که دوست دارم سخت کار کنم.

- من تا مدتی سخت کار می‌کنم و زمانی که به حد کافی پول پس انداز کردم از شدت کار کم می‌کنم.
- به نظر من این عقیده که "انسان با سخت کوشی به همه جا می‌رسد" درست نیست.

۶. آیا تصمیم‌گیری برای شما آسان است؟

- من معمولاً در مواقع ضروری سریعاً تصمیم‌گیری می‌کنم و در اغلب موارد نیز تصمیم‌گیری‌هایم درست بوده است.
- من فقط زمانی می‌توانم خوب تصمیم بگیرم که به اندازه کافی وقت برای فکر کردن داشته باشم. زمانی که با عجله تصمیم می‌گیرم بعدها فکر می‌کنم می‌توانستم راه بهتری را انتخاب کنم.
- من دوست ندارم مسئولیت تصمیم‌گیری برعهده من باشد.

۷. آیا مردم می‌توانند به گفته‌های شما اعتماد کنند؟

- صد در صد. من هرگز حرفی را که مطمئن نباشم نمی‌زنم.
- من سعی می‌کنم که با اطمینان صحبت کنم، اما گاهی هم پیش می‌آید که چیزی را که ساده تر است می‌گویم نه واقعیت را.
- وقتی مردم راست و دروغ را نمی‌فهمند چه لزومی دارد خود را به زحمت بندازم؟

۸. آیا کارتان را تا انتها انجام می‌دهید؟

- اگر تصمیم بگیرم کاری را انجام دهم هیچ چیز نمی‌تواند مرا متوقف کند.
- من معمولاً کارهایی را تا انتها انجام می‌دهم که به خوبی پیش بروند.
- اگر کاری از اول درست پیش نرود آن را رها می‌کنم. چرا باید مغزم را خسته کنم؟

۹. انرژی شما چقدر است؟

- من هرگز خسته نمی‌شوم.
- من برای اکثر کارهایی که به آنها علاقه دارم انرژی کافی دارم.
- به نظر می‌رسد من زودتر از دوستانم خسته می‌شوم.

ارزیابی آزمون بالا به این ترتیب است که اگر شخصی بیشترین تعداد جواب‌های خود را از گزینه اول هر سوال انتخاب کرده باشد به همان میزان توانایی راه‌اندازی کسب و کار برای خود را دارد. هرچه تعداد جواب‌های گزینه دوم و سوم بیشتر باشد به همان میزان آمادگی راه‌اندازی کسب و کار برای خود را ندارد. بویژه جواب‌های گزینه سوم دال بر آمادگی بیشتر برای استخدامی است و نه خوداشتغالی یا کارآفرینی.

بهره برداری از فرصت ها و ایده سازی

بدیهی است که همه چیز تغییر می کند و در لابلای این تغییرات کارآفرینان شکوفا می شوند. پیترو دراکر معتقد است که تنها راه برتری در جهان پیدا کردن راه های جدیدتر و بهتر برای ایجاد کالا و خدمات است. برای آشنایی بیشتر با ایده های کسب و کار بهتر است در این مورد بیشتر بدانیم. **ایده کسب و کار چیست؟**

ایده کسب و کار ترکیبی از تجربیات، مهارت ها، بازار (مشتریان) و کالا یا خدمات است. ایده کسب و کار می تواند جدید یا منحصر به فرد باشد (مثل مک دونالد به عنوان اولین رستوران غذای سریع و آماده) یا اصلاح شده توسط یک فرد دیگر باشد (مانند شرکت حمل و نقل بین المللی همسفر) و یا حتی انتقال ایده از کشوری دیگر (مانند خدمات ارتباطی ایرانسل).

چگونه می توان به ایده کسب و کار دست یافت؟

وقتی درباره ایده فکر می کنید، چه چیزی به ذهنتان خطور می کند؟ ایده ها زمانی شکل می گیرند که شما به این موضوع فکر کنید که حتما راه بهتری برای انجام آن فعالیت یا کسب و کار وجود دارد. راه های دست یابی به ایده ها عبارتند از:

- **خدمات مورد نیاز دیگران:** شما ممکن است در کاری مهارت داشته باشید یا به کاری علاقه مند باشید که فرد دیگری حاضر باشد برای آن پول پرداخت نماید.
- **سرگرمی:** مردم به طور معمول ساعاتی از زندگی خود را به سرگرمی و تفریحات اختصاص می دهند. مثلا فردی به خواندن موسیقی علاقه دارد می تواند در یک رستوران معروف برنامه اجرا نماید و دیرگان را سرگرم کند. در برپایی مجالس جشن تولد، نمایش عروسکی برای کودکان می تواند کودکان را سرگرم نماید.
- **بازاریابی برای کالاهای دیگران:** اگر شخصی از فروش مجلات و مواد خوراکی در مدرسه لذت می برد، می تواند برای کالاهای دیگران بازاریابی کند و مشتری پیدا نماید.
- **تعمیرات:** گاهی اوقات که همه فروشگاه ها تعطیل هستند ممکن است اشخاصی برای تعمیر و سایل خود به کمک نیاز داشته باشند. پس با افتتاح فروشگاه و تعمیرگاه می توان در ساعات غیر معمول به دیگران سرویس دهی کند.
- **اختراعات جدید:** ممکن است شخصی از وسیله ای که از آن استفاده می کند ناراضی باشد و یک وسیله بهتر با کارایی مناسب تر و راحت تر اختراع کند و این اختراع به ایده ای برای کسب و کار تبدیل شود.
- **بهبودی کالاها و خدمات:** شاید شما از روند انجام یک کسب و کار ناراضی باشید و بتوانید با کم کردن مراحل، هزینه ها یا تغییر فرایندها بتوانید آن نوع خدمات را بهتر، ارزان تر و با کیفیت تر انجام دهید.

- فناوری های نو: شخصی با استفاده از بستر اینترنت فروشگاه یا یک سایت حراج طراحی می کند و از این فناوری جدید یک کسب و کار می سازد.
- عدم تناسب در بازار بین عرضه و تقاضا: شخصی متوجه نیاز به یک کالا یا خدمات در بازار شود و یا متوجه وجود خلاء انجام خدماتی را در نیازهای مشتری باشد. با رفع این نقیصه می تواند صاحب یک ایده پر رونق شود.
- نیازها و خواسته های جدید: امروزه جامعه به دلیل تغییرات در هنجارها و جایگزینی هنجارها و عادات جدید نیاز دارد به نحوی آنها را از طرقی رفع نماید. مثلا استقبال از غذاهای آماده و سریع باعث رونق گرفتن فست فودها شده است.

ایده سازی

برای هریک از فرصت های زیر یک یا چند ایده شغلی یا ابتکار جدید بنویسید. سعی کنید بر اساس علایق، مهارت ها و استعداد های خود ایده ها را تولید نمایید.

۱. یک مراسم سالانه یا المپیک قرار است در شهر شما برگزار شود. (فرصت های گذرا)
۲. رونق یافتن مسابقات دوچرخه سواری در کشور (تغییر بازار یا صنعت)
۳. افزایش فروش غذاهای خارجی (تغییر تقاضا)
۴. تغییر قوانین درباره رانندگان خواب آلوده (تغییر نگرش جامعه)
۵. یارانه های در کشور هدفمند شده است. (تغییر روندهای دولت)
۶. در کشور بحران سرمای شدید همه جار را فراگرفته است.
۷. در شهر شما مشکل ترافیک بسیار حاد است.
۸. مردم شهر شما بسیار تجملاتی هستند و در روز کمتر از ۵ ساعت مغازه ها باز است.
۹. در استان شما رودخانه ای زیبا با دره های عمیق و آبشارهای زیاد وجود دارد.
۱۰. بحران بارندگی باعث افت بیش از حد سطح دریاچه شده است.

خلاقیت

خلاقیت میلی ذاتی است که در وجود انسان به ودیعه نهاده شده و انسان مظهر خلاقیت الهی است. خلاقیت یک مهارت اکتسابی و قابل پرورش و یک توانایی فکری است. ابتدا یک آزمون برای سنجش سطح خلاقیت فکری سازگاران و انقلابی مطرح می‌کنیم. در اینجا ۳ آزمون برای سنجش میزان خلاقیت و آشنایی با شیوه تفکر خود در برخورد با مسائل را برای شما خواهیم آورد:

آزمون سبک تفکر خلاقیت

- سبک سازگاران یعنی اینکه چطور می‌توانم این را بهتر بسازم.
- سبک انقلابی یعنی چطور می‌توانم این را متفاوت بسازم.

سطح خلاقیت در تفکر انقلابی بالاتر از سازگاران است. در آزمون زیر بهتر است با صداقت کامل یکی از پاسخ‌های (الف) یا (ب) را که بیشتر بیانگر رفتار شماست، انتخاب کنید.

۱- وقتی مشغول کاری می‌شوم

الف) استوار و ثابت قدم هستم

ب) اغلب توانایی و انرژی بالایی دارم اما در بعضی مواقع انرژی و توانایی کمتری دارم.

۲- وقتی مشکلی پیش می‌آید، معمولاً

الف) راه‌حل‌های مختلفی را ارائه می‌دهم و بعضی از آنها غیر معمول است

ب) یکی دو راه حل پیشنهاد می‌کنم که اغلب قابل پذیرش و مطابق روش‌های معمول است

۳- وقتی چیزی را ثبت، ضبط یا بایگانی می‌کنم

الف) به اسناد و مدارک بسیار دقت می‌کنم

ب) به اسناد و مدارک مانند سایر موارد توجه می‌کنم و اگر دقت زیادی به آنها بکنم به‌طور اتفاقی است

۴- در جلسات معمولاً چنین به نظر می‌آیم

الف) مراقب و کنترل‌کننده وظایف و دستورالعمل‌های گروه

ب) مبارز، مقاوم و رقابت‌کننده

۵- سبک فکری من

الف) خطی است. رفتن از نقطه A به B و بعد به C

ب) غیر خطی مانند جرقه‌های آتش‌بازی است. رفتن از یک ایده به ایده دیگر

۶- هنگامی که مسوولیت پروژه‌ای یا گروهی را به عهده می‌گیرم

الف) ایده کلی را می‌گویم و افراد گروه، خودشان کارها و نحوه رسیدن به اهداف را معین می‌کنند

(ب) سعی می‌کنم اهداف، زمان‌بندی‌ها، اولویت‌ها و نتایج مورد انتظار را مشخص کنم

۷- اگر روش و قاعده‌ای برای انجام کاری وجود داشته باشد

(الف) معمولاً از همان روش پیروی می‌کنم

(ب) معمولاً سوال می‌کنم: آیا روش‌های موجود منطقی و با معنی هستند یا خیر؟

۸- معمولاً دوست دارم با افرادی باشم که

(الف) ثابت و مستحکم هستند

(ب) باهوش، مهیج و متغیر هستند.

۹- در محل کار و منزل من

(الف) همه چیز شلوغ و نامرتب است

(ب) همه چیز شسته رفته، مرتب و سر جای خودش است.

۱۰- احساس می‌کنم

(الف) اغلب کارها بر اساس یک دلیل، منطق و حکمتی مناسب، طراحی و انجام می‌شوند

(ب) اغلب کارها را می‌توان، تغییر، بهبود، پیشرفت و ارتقا داد. نحوه محاسبه امتیازات را در بخش ادامه

مطلب بخوانید

تفسیر نتایج:

شماره سوال	خلاقیت سازگارانه	خلاقیت انقلابی	شماره سوال	خلاقیت سازگارانه	خلاقیت انقلابی
۱	الف	ب	۶	ب	الف
۲	ب	الف	۷	الف	ب
۳	الف	ب	۸	ب	الف
۴	الف	ب	۹	ب	الف
۵	الف	ب	۱۰	ب	الف

جدول نحوه تفسیر آزمون سبک تفکر خلاقیت

آزمون سنجش خلاقیت تورنس

پرسشنامه‌ای را که در پیش رو دارید حاوی ۶۰ سؤال است که هر سؤال مشتمل بر سه گزینه یا پاسخ می‌باشد. لطفاً هر یک از سؤالات را با دقت مطالعه نموده و گزینه مورد نظر خود را با علامت $\checkmark$ مشخص نمایید. بدیهی است اظهار نظر واقعی و دقیق شما مد نظر می‌باشد پس برای ارزیابی درست نتایج صادقانه و با دقت جواب دهید.

۱- وقتی با یک مسأله خیلی مشکلی روبرو می‌شوید معمولاً چه می‌کنید؟

الف- گریه می‌کنم، چون فکر نمی‌کنم بتوانم مسأله را حل کنم.

ب- گریه نمی‌کنم، اما ناراحت می‌شوم؟

ج- سعی می‌کنم راه مناسبی برای حل مسأله بیابم.

۲- اگر سرگرم ساختن وسیله‌ای باشید، ناگهان دریابید قطعه مهمی از آن را گم کرده‌اید، چه می‌کنید؟

الف- کار را متوقف می‌کنم.

ب- سعی می‌کنم قطعه گم شده را پیدا کنم و اگر نتوانم آن را پیدا کنم کار را متوقف می‌کنم.

ج- قطعه گم شده را پیدا می‌کنم و اگر نتوانم آن را پیدا کنم به جای آن قطعه دیگری می‌سازم.

۳- وقتی در مکانی عمومی هستی، آیا سعی می‌کنی حدس بزنی افرادی که دور شما هستند درباره چه چیزی بحث می‌کنند؟

الف- هرگز علاقه‌مند نیستم حدس بزنی دیگران درباره چه چیزی بحث می‌کنند.

ب- گاهی دوست دارم حدس بزنی دیگران درباره چه چیزی بحث می‌کنند.

ج- همیشه دوست دارم حدس بزنی دیگران درباره چه چیزی بحث می‌کنند.

۴- آیا از حل مسائل دشوار لذت می‌برید؟

الف- خیر، از حل مسائل دشوار لذت نمی‌برم.

ب- به ندرت از حل مسائل دشوار لذت می‌برم.

ج- اغلب از حل مسائل دشوار لذت می‌برم.

۵- اگر عضو گروهی باشید که باید مسأله‌ای را با همکاری یکدیگر حل کنند، چه می‌کنید؟

الف- خودم کاری نمی‌کنم و می‌گذارم دیگر اعضای گروه مسأله را حل کنند.

ب- گاهی در آنچه گروه انجام می‌دهد، شرکت می‌کنم.

ج- به طور فعال در آنچه گروه انجام می‌دهد، شرکت می‌کنم.

۶- وقتی که با مسأله تازه‌ای روبرو می‌شوید معمولاً چه می‌کنید؟

الف- از کسی می‌خواهم آن را برایم حل کند.

ب- سعی می‌کنم با کمک کسی دیگر آن را حل کنم.

ج- سعی می‌کنم اطلاعات بیشتری بدست آورم تا بتوانم خودم آن را حل کنم.

۷- اگر درگیر حل مسأله مشکل ریاضی باشید، چه می‌کنید؟

- الف- از معلم یا شخصی می‌خواهم به من کمک کند.
 ب- یک کتاب ریاضی مربوط به مسأله را می‌خوانم.
 ج- از منابعی که در دسترس دارم استفاده می‌کنم.
- ۸- وقتی در گروهی برای حل مسأله‌ای کار می‌کنید، اعضای گروه چگونه از نظرات مبتکرانه شما استقبال می‌کنند؟
- الف- به ندرت از نظرات مبتکرانه من استقبال می‌کنند.
 ب- گاهی از نظرات مبتکرانه من استقبال می‌کنند.
 ج- اغلب از نظرات مبتکرانه من استقبال می‌کنند.
- ۹- وقتی با مشکلی غیر عادی مواجه می‌شوید، معمولاً آن را چگونه رفع می‌کنید؟
- الف- اغلب از کسی کمک می‌گیرم.
 ب- قبل از اینکه از کسی کمک گیرم مدت کوتاهی تلاش می‌کنم تا خودم آن را حل کنم.
 ج- مدتی بسیار طولانی تلاش می‌کنم تا خودم آن را حل کنم.
- ۱۰- آیا به نظر دیگران شما سوالات مشکلی طرح می‌کنید؟
- الف- خیر، این طور فکر نمی‌کنم.
 ب- گاهی این طور فکر می‌کنم.
 ج- اغلب این طور فکر می‌کنم.
- ۱۱- آیا معمولاً دوست دارید به کارهای تازه دست بزنید؟
- الف- معمولاً به کارهای تازه دست نمی‌زنم.
 ب- گاهی به کارهای تازه دست می‌زنم.
 ج- اغلب به کارهای تازه دست می‌زنم.
- ۱۲- وقتی با مسأله پیچیده‌ای روبه‌رو می‌شوید، چه می‌کنید؟
- الف- سعی می‌کنم خود را درگیر حل آن نکنم.
 ب- ممکن است زمان کوتاهی برای حل آن تلاش کنم.
 ج- زمانی بسیار طولانی برای حل آن تلاش می‌کنم.
- ۱۳- آیا از تجارب تازه لذت می‌برید؟
- الف- از تجارب تازه لذت نمی‌برم.
 ب- گاهی از تجارب تازه لذت می‌برم.
 ج- از تجارب تازه لذت نمی‌برم.
- ۱۴- وقتی در موقعیتی قرار می‌گیرید که از عهده آن برنمی‌آیید.
- الف- اغلب به دیگران متوسل می‌شوم.
 ب- گاهی به دیگران متوسل می‌شوم.
 ج- معمولاً ترجیح می‌دهم به خودم متکی باشم.
- ۱۵- به آنچه مستقلاً انجام می‌دهید، چقدر اطمینان دارید؟

- الف- به آنچه خودم مستقلاً انجام می‌دهم اطمینان زیادی ندارم.
 ب- به آنچه خودم مستقلاً انجام می‌دهم تا حدودی اطمینان دارم.
 ج- به آنچه خودم مستقلاً انجام می‌دهم اطمینان زیادی دارم.
- ۱۶- آیا از انجام آزمایش‌های علمی لذت می‌برید؟**
 الف- از انجام آزمایش لذت نمی‌برم.
 ب- از انجام آزمایش تا حدودی لذت می‌برم.
 ج- از انجام آزمایش خیلی لذت می‌برم.
- ۱۷- آیا هرگز به رویا فرو می‌روید؟**
 الف- خیر، من به رویا فرو نمی‌روم.
 ب- گاهی، اگر وقت داشته باشم به رویا فرو می‌روم.
 ج- اغلب اگر وقت داشته باشم به رویا فرو می‌روم.
- ۱۸- در بیان مطالب خود با چه سهولتی از کلمات استفاده می‌کنید؟**
 الف- معمولاً اشکال دارم.
 ب- گاهی اشکال دارم.
 ج- به ندرت اشکال دارم.
- ۱۹- بیان شما تا چه اندازه خوب است؟**
 الف- مطالبم را به خوبی بیان نمی‌کنم.
 ب- گاهی مطالبم را به خوبی بیان می‌کنم.
 ج- اغلب مطالبم را به خوبی بیان می‌کنم.
- ۲۰- نوشتن شما تا چه اندازه خوب است؟**
 الف- در نوشتن نظراتم اشکال دارم.
 ب- شاید بتوانم نظراتم را بنویسم.
 ج- کاملاً می‌توانم نظراتم را بنویسم.
- ۲۱- اگر عده‌ای از افراد به نحوی غیر منتظره از شما بخواهند بیش از پنج دقیقه درباره موضوعی صحبت کنید تا چه اندازه از عده این کار برخوردار خواهید آمد؟**
 الف- از عهده‌اش بر نخواهم آمد زیرا برای آن آمادگی نداشته‌ام.
 ب- نهایت سعی خود را خواهم کرد تا از عهده آن بر اییم.
 ج- به خوبی از عهده آن بر خواهم آمد.
- ۲۲- برای توصیف چیزی با چه سهولتی به کلمات دست پیدا می‌کنید؟**
 الف- معمولاً این کار برایم دشوار است.
 ب- گاهی این کار برایم آسان است.
 ج- اغلب این کار برایم آسان است.
- ۲۳- آیا به شغلی علاقه دارید که مستلزم فراهم ساختن اندیشه‌های بسیار باشد؟**

- الف - علاقه‌مند نخواهم بود.
ب - شاید علاقه‌مند باشم.
ج - همیشه علاقه‌مند خواهم بود.
- ۲۴- برای بیان یک اندیشه با چه سهولتی به کلمات مترادف دست پیدا می‌کنید؟
الف - معمولاً این کار برایم دشوار است.
ب - گاهی این کار برایم آسان است.
ج - اغلب این کار برایم آسان است.
- ۲۵- اگر به ناچار در مسابقه‌ای شرکت کنید که در آن باید تا حد امکان کلمه‌های بسیاری را که با حرف «ج» شروع می‌شوند بیان نمایید. تا چه اندازه از عهده این کار برمی‌آید؟
الف - چندان از عهده این کار بر نمی‌آیم.
ب - تا اندازه‌ای از عهده این کار برمی‌آیم.
ج - در حد خیلی زیادی از عهده این کار برمی‌آیم.
- ۲۶- اگر از شما خواسته شود در مسابقه‌ای شرکت کنید که در آن باید چیزهای متعلق به یک طبقه معین مانند غذاها یا گیاهان را نام ببرید تا چه اندازه‌ای از عهده این کار برمی‌آید؟
الف - چندان از عهده این کار بر نمی‌آیم.
ب - تا اندازه‌ای از عهده این کار بر نمی‌آیم.
ج - در حد خیلی زیادی از عهده این کار برمی‌آیم.
- ۲۷- چند جمله می‌توانید بنویسید که همه آنها با کلمه «همه» شروع شود؟
الف - می‌توانم فقط چند تا بنویسم.
ب - می‌توانم تعدادی بنویسم.
ج - می‌توانم تعداد زیادی بنویسم.
- ۲۸- آیا می‌توانید غیر از کاربرد معمولی اشیاء موارد استفاده دیگری نیز برای آنها پیدا کنید؟
الف - این کار برایم خیلی دشوار است.
ب - شاید بتوانم چند مورد استفاده دیگر پیدا کنم.
ج - می‌توانم موارد استفاده بسیاری پیدا کنم.
- ۲۹- نوشتن تعداد زیادی داستان تازه چقدر برایتان آسان است؟
الف - این کار برایم دشوار است.
ب - می‌توانم چند داستان بنویسم.
ج - می‌توانم داستان‌های بسیار بنویسم.
- ۳۰- کدامیک از موارد زیر برایتان آسان‌ترین است؟
الف - حفظ یک شعر ده بیتی.
ب - تفسیر یک شعر ده بیتی.
ج - سرودن یک شعر ده بیتی.
- ۳۱- اگر از شما خواسته شود تا مقاله‌ای برای روزنامه دربارهٔ جامعه خود بنویسید، ترجیح می‌دهید درباره کدامیک از موارد زیر بنویسید؟

الف- آنچه را که پیش از آن دربارهٔ جامعه‌ام نوشته شده است خلاصه می‌کنم.
 ب- بر آنچه که پیش از آن دربارهٔ جامعه‌ام نوشته شده است اطلاعات دیگری می‌افزایم.
 ج- پس از مطالعه مطالبی که پیش از آن دربارهٔ جامعه‌ام نوشته شده است به نوشتن مقالهٔ خود اقدام می‌کنم.

۳۲- از کدام مورد زیر بیشترین لذت را می‌برید؟

الف- از مطالعه کتاب‌های معروف لذت می‌برم.
 ب- از مطالعه کتاب‌های معروف و نوشتن چند کتاب توسط خودم لذت می‌برم.
 ج- از نوشتن کتاب‌های خودم لذت می‌برم.

۳۳- در طراحی اسباب‌بازی‌های جدید برای کودکان موفق می‌شوید؟

الف- چندان موفق نخواهم بود.
 ب- شاید بتوانم چند طرح ارائه کنم.
 ج- می‌توانم طرح‌های بسیاری ارائه کنم.
 ۳۴- اگر به جای معلم به کلاس کودکان بروید و طرح درس نداشته باشید تا چه اندازه از عهدهٔ آن برمی‌آیید؟

الف- شکست خواهم خورد.
 ب- مشکل خواهم داشت.
 ج- موفق خواهم شد.

۳۵- نوشتن مترادف‌های بسیار برای کلمه «سریع» چقدر برایتان آسان است؟

الف- این کار برایم خیلی دشوار است.
 ب- این کار تا اندازه‌ای برایم دشوار است.
 ج- این کار برایم آسان است.

۳۶- فرض کنیم همه راه‌های معمولی برای گرم کردن غذا را از دست داده‌ایم، تهیهٔ فهرستی طولانی از راه‌های دیگر برای گرم کردن غذا چقدر برایتان آسان است؟

الف- این کار برایم خیلی دشوار است.
 ب- این کار تا اندازه‌ای برایم دشوار است.
 ج- این کار برایم آسان است.

۳۷- اگر ناچار به ایراد سخنرانی باشید تا چه اندازه از عهدهٔ آن بر می‌آیید؟

الف- به طور کامل از روی یادداشتهایم می‌خوانم.
 ب- بیشتر از روی یادداشتهایم می‌خوانم.
 ج- گاهی به یادداشتهایم نگاه می‌کنم.

۳۸- اگر با گروهی از دوستانتان باشید و آنان از شما بخواهند دربارهٔ چیزی که در آن تجربه دارید یک ساعت صحبت کنید چه کار می‌کنید؟

الف- سعی می‌کنم از صحبت کردن دربارهٔ آن خودداری کنم.
 ب- می‌توانم فکر کنم و چیزهایی بگویم.
 ج- می‌توانم مدتی طولانی دربارهٔ آن صحبت کنم.

۳۹- آیا هرگز به شغلی علاقه‌مندید که مستلزم سر هم کردن داستان در مقابل شنوندگان باشد؟

الف- علاقه‌مند نیستم.

ب- شاید علاقه‌مند باشم.

ج- علاقه‌مند هستم.

۴۰- وقتی ناچار باشید با کسی که فارسی خوب بلد نیست ارتباط برقرار کنید یافتن راه‌های ساده‌تر

برای بیان مطالب خود به فارسی تا چه اندازه برایتان آسان است؟

الف- معمولاً این کار برایم دشوار است.

ب- گاهی این کار برایم دشوار است.

ج- اغلب این کار برایم آسان است.

۴۱- چقدر از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برید؟

الف- معمولاً از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برم.

ب- گاهی از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برم.

ج- اغلب از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برم.

۴۲- با افرادی که به سختی متقاعد می‌شوند چگونه برخورد می‌کنید؟

الف- در یافتن دلایل متقاعد کننده اشکال دارم.

ب- سعی می‌کنم برای متقاعد کردن آنها دلایل مختلف بیابم.

ج- برای متقاعد کردن آنان دلایل بسیار می‌یابم.

۴۳- وقتی می‌خواهید کار پیچیده‌ای را انجام دهید، معمولاً کدام روش را بر می‌گزینید؟

الف- روشی واحد می‌یابم.

ب- شاید بتوانم چند روش بیابم.

ج- می‌توانم روش‌های متنوعی بیابم.

۴۴- چه نوع کاری را بیشتر دوست دارید؟

الف- کاری که تقریباً همه مراحل آن از پیش مشخص و معین شده باشد.

ب- کاری را که بخشی از آن از پیش مشخص شده و بخشی از آن نیازمند به ابتکار باشد.

ج- کاری را که بیشتر مراحل آن نیازمند ابتکار باشد.

۴۵- آیا توضیح دلایل رفتار پیچیده مانند رفتار یک کودک نابهنجار برای شما دشوار است؟

الف- توضیح رفتار پیچیده برای من خیلی دشوار است.

ب- می‌توانم توضیحات کلی ارائه دهم.

ج- می‌توانم توضیحات بسیاری ارائه دهم.

۴۶- اگر به یک گروه‌مایی دعوت شوید تا مسایل جامعه خود را مورد بحث قرار دهید، تهیه

فهرستی طولانی از مسایل آن چقدر برایتان دشوار است؟

الف- خیلی دشوار است.

ب- تا حدی دشوار است.

ج- چندان هم دشوار نیست.

- ۴۷- اگر از شما دعوت شود تا به انجمن شهر به منظور دریافت کمک مالی پیشنهادهایی ارائه دهید تا چه اندازه از عهده این کار بر می آید؟
- الف- ارائه پیشنهادهایی فراتر از آنچه شورای شهر قبلاً در نظر گرفته است برایم دشوار است.
ب- می توانم تعداد اندکی پیشنهاد فراتر از آنچه قبلاً شورای شهر در نظر گرفته است ارائه دهم.
ج- می توانم پیشنهادهای زیادی فراتر از آنچه قبلاً شورای شهر در نظر گرفته است ارائه دهم.
- ۴۸- آیا می توانید به یک معلم کلاس اول کمک کنید تا راه های گوناگون بسیاری برای آموزش اعداد بیابد، به طوری که به فراگیری اعداد علاقه مند شوند؟
- الف- خیر، نمی توانم این کار را انجام دهم.
ب- شاید بتوانم چند راه محدود ارائه دهم.
ج- بله می توانم راه های گوناگون بسیاری ارائه دهم.
- ۴۹- کمک فکری به مدرسه ای با امکانات محدود، برای دستیابی به راه هایی جهت تأمین امکانات ورزشی و سرگرمی ها چقدر برای شما آسان است؟
- الف- خیلی دشوار است.
ب- می توانم راه های جدیدی ارائه دهم.
ج- می توانم راه های بسیاری ارائه دهم.
- ۵۰- وقتی حادثه غیر عادلانه ای برای شما رخ می دهد، آیا سعی می کنید به عوامل مختلفی که احتمالاً در آن دخالت داشته اند پی ببرید؟
- الف- سعی نمی کنم.
ب- گاهی سعی می کنم.
ج- معمولاً سعی می کنم.
- ۵۱- وقتی حادثه عجیبی رخ می دهد، معمولاً چه می کنید؟
- الف- به آن توجه نمی کنم.
ب- به جستجوی برخی از علل اصلی آن می پردازم.
ج- به جستجوی همه علل ممکن می پردازم.
- ۵۲- وقتی به چیزی علاقه مند می شوید، چقدر به جزئیات آن توجه می کنید؟
- الف- زیاد به جزئیات توجه نمی کنم.
ب- به جزئیات کلی آن توجه می کنم.
ج- به همه جزئیات آن توجه می کنم.
- ۵۳- وقتی که به آواز گوش می کنید، چقدر به محتوای آن توجه می کنید؟
- الف- هرگز توجه نمی کنم.
ب- گاهی توجه می کنم.
ج- خیلی توجه می کنم.
- ۵۴- وقتی به یک اثر هنری نگاه می کنید آیا به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید توجه می کنید؟

- الف- به آنچه هنرمند سعی دارد بگوید، نمی‌اندیشم.
- ب- گاهی اوقات به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید، می‌اندیشم.
- ج- اغلب به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید، می‌اندیشم.
- ۵۵- وقتی یک نمایش بدون کلام (پانتومیم) تماشا می‌کنید، چه واکنشی نشان می‌دهید؟
- الف- فقط برای لذت بردن تماشا می‌کنم.
- ب- آن را تماشا می‌کنم و سعی می‌کنم پیام عمومی آن را درک کنم.
- ج- آن را تماشا می‌کنم و سعی می‌کنم همه پیام آن را درک کنم.
- ۵۶- پس از تماشای فیلمی که شما را تحت تأثیر قرار داده است، معمولاً چه می‌کنید؟
- الف- به کار بعدی خود می‌پردازم.
- ب- شاید دربارهٔ یک جنبه از فیلم با دیگران صحبت کنم.
- ج- دربارهٔ حوادث فیلم فکر می‌کنم و دربارهٔ آنها با دیگران صحبت می‌کنم.
- ۵۷- وقتی نامه‌ای می‌نویسید، معمولاً چه مطالبی در آن می‌گنجانید؟
- الف- دربارهٔ چیزهایی می‌نویسم که دیگران به دانستن آن نیازمندند.
- ب- دربارهٔ مهمترین حوادث می‌نویسم.
- ج- دربارهٔ جزئیات زندگی خودم می‌نویسم.
- ۵۸- وقتی که کتابی را می‌خوانید، آیا آنچه را می‌خوانید در ذهن خود مجسم می‌کنید؟
- الف- آنچه را می‌خوانم در ذهن خود مجسم نمی‌کنم.
- ب- آنچه را می‌خوانم گاهی در ذهن خود مجسم می‌کنم.
- ج- همه آنچه را که می‌خوانم مجسم می‌کنم.
- ۵۹- در آنچه که انجام می‌دهید از چه مقدار پیچیدگی لذت می‌برید؟
- الف- از انجام امور ساده و سر راست لذت می‌برم.
- ب- از انجام امور پیچیده ی زندگی لذت می‌برم.
- ج- از انجام امور بسیار پیچیده لذت می‌برم.
- ۶۰- چقدر به جزئیات کاری که انجام می‌دهید، می‌پردازید؟
- الف- به ندرت به جزئیات می‌پردازم.
- ب- گاهی به جزئیات می‌پردازم.
- ج- اغلب به جزئیات می‌پردازم.

سطح امتیاز	میزان خلاقیت
از ۱۰۰ الی ۱۲۰	خلاقیت بسیار زیاد
از ۸۵ الی ۱۰۰	خلاقیت زیاد

متوسط	از ۷۵ الی ۸۵
خلاقیت کم	از ۵۰ الی ۷۵
خلاقیت بسیار کم	از ۵۰ به پایین

برای دستیابی به نتیجه،
پاسخ (الف) صفر امتیاز پاسخ

پس از اجرای آزمون
باید به ازای هر پاسخ به
(ب) یک امتیاز و پاسخ (ج) دو امتیاز بدهد.

نرم آزمون تورنس

آزمون گیلفورد

گیلفورد با تحقیقات فراوان به این نتیجه رسید که توانایی‌های فکری انسان را نمی‌توان در یک بعد خلاصه کرد و آن را هوش یا چیزی شبیه آن نامید. وی با روش‌های آماری دریافت که قوای فکری انسان را می‌توان به ۱۵۰ عامل مجزا که هر یک به تنهایی قابل اندازه‌گیری است تقسیم کرد.

آزمون ۱: تمام موارد استفاده از «آجر» را نام ببرید.

آزمون ۲: برای داستان زیر عنوان‌هایی پیشنهاد دهید: «روزی روزگاری یک مبلغ مذهبی گرفتار قبیله آدم‌خوارها می‌شود. شاهزاده این قبیله آدم‌خوار به مبلغ پیشنهاد می‌دهد برای اینکه زنده بماند با وی ازدواج کند. مبلغ ۲ راه بیشتر ندارد، یا با شاهزاده ازدواج کند و یا بمیرد. او از ازدواج سر باز می‌زند و زنده زنده پخته می‌شود...»

به نظر خلاقیت پژوهان برخی از خصیصه‌هایی که مستقیماً در ظهور و بروز خلاقیت مؤثرند عبارتند از:

۱. **انعطاف‌پذیری؛** نوعی تفکر فی‌البداهه و لحظه‌ای به هنگام مواجه شدن با شرایط و مسائل جدید است.
۲. **اصالت؛** مقصود از اصالت توانایی فکر کردن فرد به راه‌های غیرمعمول، غیرعادی و جدید است.
۳. **سیالیت؛** جریان برقراری ارتباط و تداعی در فکر، بیان و عقیده است و بیشتر به تعداد یا کمیت پاسخ‌های فرد اتلاق می‌شود.

۴. بسط و توسعه؛ یعنی اشیاء، ابزارها، راه حل ها و ... را چگونه با تکثیر در ابعاد ماکرو یا میکرو به ایده های جدید و متمر ثمر تبدیل نماییم؟

گیلفورد معتقد است کمیت، کیفیت زا است یعنی هر چه تعداد بیشتری ایده خلق کنیم برای پاسخ های کیفی و مناسب احتمال بیشتری وجود دارد. مثلاً اگر از ما خواسته شود با حروف «ف ب پ ق ه» کلماتی را بسازیم بیشترین کلمات ساخته شده توسط یک فرد نشان از روایی یا سیالی فکر اوست. این ۳ خصیصه منجر به تفکر واگرا یا غیرمتعارف می شود. پس می بینیم که خلاقیت یک روند منفرد نیست بلکه مجموعه ای از جریان های فکری است که به تفکر واگرا (خلاق) منجر می شود. با وجود اینکه در نهایت این تفکر واگرا است که به خلاقیت منجر می شود ولی در این جریان تفکر همگرا نقش مهمی دارد به عبارت ساده تر بدون استفاده صحیح و کافی از تفکر همگرا تفکر واگرا امکان پذیر نخواهد بود.

با توجه به موارد بالا، برای ارزیابی سطح خلاقیت شخص از نظر گیلفورد، در آزمون های اول و دوم چند عامل را مد نظر قرار می دهیم:

۱. تعداد بیشتر کاربردهای آجر و تعداد عناوین بیشتر داستان در زمان تعیین شده، نشان از بالاتر بودن سیالیت فکر شخص است.
۲. تنوع بیشتر کاربردهای آجر یا عنوان داستان، نشان از انعطاف پذیری و واگرایی بالای تفکر است.
۳. جدید و ابتکاری بودن کاربردها و عنوان های داستان، نشان از بالاتر بودن اصالت فکر است.
۴. استفاده از تعداد بیشمار از یک شیئی مانند آجر برای خلق یک مفهوم جدید یا یک شیئی را به جزئیات بیشمار تبدیل کردن (خرد کردن و پودر کردن آجر) به طوری که به ارائه مفهوم جدید گردد ناشی از ویژگی بسط و توسعه فکری است.

منابع و ماخذ:

۱. ۱۰۱ تکنیک حل خلاق مسئله؛ محمود احمد پور داریانی (ترجمه)، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۸۱.
۲. استفاده بهینه از دوران تحصیل؛ عطیه فلاح شهیدی - مهدی ترابی مهربانی؛ اداره طرح و توسعه سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان.
۳. آموزش تفکر و حل مسئله در کار، ترجمه پرویز امینی، انتشارات قدیانی، ۱۳۷۸.
۴. شناخت و آموزش خلاقیت در مدارس؛ نسترن اسدی، نشر عابد، ۱۳۸۹
۵. کارآفرینی کاربردی ۱؛ عطیه فلاح شهیدی - مریم فتاح زاده؛ اداره طرح و توسعه سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان.
۶. کارآفرینی کاربردی ۲؛ عطیه فلاح شهیدی؛ اداره طرح و توسعه سازمان همیاری اشتغال فارغ التحصیلان.
۷. کارآفرینی گام به گام؛ محمد کیا؛ انتشارات جهاد دانشگاهی و سازمان همیاری اشتغال و فارغ التحصیلان دانشگاه ها، ۱۳۸۶.
۸. سایت www.Creativity.ir